

Zestaw przykładowych pytań Bee

Liga 7-8

1. Ta zasada wywodzi się ze wspólnotowego charakteru Rzeczypospolitej stanowiącej federację ziem, wzbudzając poczucie odpowiedzialności posłów podczas obrad Sejmu. Ta kontrowersyjna zasada znalazła swoje pozytywne zastosowania podczas protestu Józefa Wybickiego i oporu Tadeusza Reytana, będącymi jednymi z ostatnich, którzy z niej skorzystali. Aby zdobyć punkt, nazwij tę ustrojową zasadę Rzeczypospolitej Obojga Narodów, o dwuczłonowej nazwie, która dawała prawo do zerwania Sejmu i unieważnienia podjętych na nim uchwał.

ODPOWIEDŹ: LIBERUM VETO

2. Działaniom tym przypisuje się czasem wyjście Europy z „ciemnych wieków” i upadek Cesarstwa Bizantyjskiego. Były one oczywiście przyczyną wielu śmierci i zerwania stosunków między dwiema największymi religiami świata. Aby zdobyć punkt, nazwij te próby zdobycia Jerozolimy i Ziemi Świętej, w których uczestniczyli m.in. Templariusze.

ODPOWIEDŹ: KRUCJATY

3. To starcie sił uznawane jest za jedną z przełomowych bitew w historii świata i odbyło się w sierpniu. Ta bitwa zadecydowała o zachowaniu przez Polskę niepodległości i uratowaniu Europy przed bolszewizmem. Aby otrzymać punkt, nazwij to starcie mające miejsce w 1920 roku na przedpolach Warszawy, które określa się mianem „cudu nad Wisłą”.

ODPOWIEDŹ: BITWA WARSZAWSKA

4. Ten kierunek filozoficzny został zapoczątkowany przez Zenona z Kition w Atenach, ale kontynuowany był przez całą starożytność. Ten system myślenia opiera się na zasadzie osiągnięcia szczęścia przez utrzymywanie spokoju niezależnie od zewnętrznych warunków, zwłaszcza tych, na które człowiek nie ma wpływu. Aby otrzymać punkt, nazwij tę filozofię, której najśłynniejszymi przedstawicielami w Rzymie byli Seneka Młodszy i Marek Aureliusz.

ODPOWIEDŹ: STOICYZM

5. Płodozmian tej cywilizacji obejmował kukurydzę wykorzystywaną m.in. do produkcji popcornu, który prawdopodobnie został przez nich opracowany. To społeczeństwo odnosi się do siebie poprzez więzi językowe, takie jak Yucatec, a jeden z największych zachowanych zabytków tej kultury to prekolumbijskie miasto Chichen Itza. Aby otrzymać punkt, nazwij tę cywilizację, zamieszkującą głównie Meksyk, znaną z opracowania kalendarza długiej rachuby, który rzekomo wyznaczał koniec świata na 21 grudnia 2012 roku.

ODPOWIEDŹ: MAJOWIE

6. Ta monarchini wstąpiła na tron mając dokładnie osiemnaście lat, a w 1876 roku objęła tytuł cesarzowej Indii. Ta królowa w 1840 roku wyszła za Alberta von Sachsen-Coburg-Gotha i miała z nim jedenaścioro dzieci, później zostając wdową. Aby otrzymać punkt, nazwij tę brytyjską monarchinię, która rządziła Zjednoczonym Królestwem Wielkiej Brytanii i Irlandii 63 lata w czasach nazywanych epoką wiktoriańską.

ODPOWIEDŹ: KRÓLOWA WIKTORIA / WIKTORIA / WIKTORIA HANOWERSKA

7. Wódz ten urodził się około 742 r., być może w Liege na terenie dzisiejszej Belgii, jako syn Bertrady z Laon i Pepina Krótkiego. Ten mężczyzna stoczył trwającą trzy dekady serię bitew z Sasami, których zmusił do przejścia na chrześcijaństwo. Aby otrzymać punkt, nazwij tego króla, który rozbudował królestwo Franków, a papież Leon III koronował go na cesarza Rzymian.

ODPOWIEDŹ: KAROL I / KAROL WIELKI / CHARLEMAGNE

8. Ten mężczyzna próbował bez powodzenia przekonać swój kraj do modernizacji armii przed wybuchem II wojny światowej. Po zawarciu traktatu pokojowego z Niemcami ten przywódca uciekł do Anglii i przewodniczył francuskiemu ruchowi oporu. Aby otrzymać punkt, nazwij tego polityka, który został wybrany na prezydenta Francji i jest uważany za założyciela V Republiki.

ODPOWIEDŹ: CHARLES DE GAULLE

9. Ten polski polityk urodził się w 1894 roku w Warszawie i był członkiem Legionów Polskich, a później został attache wojskowym II RP w Paryżu i Brukseli. Ten mężczyzna w czasie zamachu majowego opowiedział się po stronie Józefa Piłsudskiego, zanim w 1932 roku objął urząd ministra spraw zagranicznych. Aby otrzymać punkt, nazwij tego polityka, który wypowiedział 5 maja 1939 roku w Sejmie słowa: „My w Polsce nie znamy pojęcia pokoju za wszelką cenę”.

ODPOWIEDŹ: JÓZEF BECK

10. Ten budynek, według muzułmańskiej tradycji, po raz pierwszy został zbudowany przez Adama, a po zniszczeniu w czasie potopu miał być odbudowany przez Ibrahima z Ismailem. W środku tej świątyni znajduje się Czarny Kamień, zwany Hadżarem, który jest jedyną pozostawioną przez Mahometa oznaką wiary w bogów. Aby otrzymać punkt, nazwij to najważniejsze święte miejsce islamu będące głównym celem pielgrzymki, zwanej *hadż*, do Mekki.

ODPOWIEDŹ: AL-KABA

11. Ten kierunek określany jako metoda twórcza był narzędziem propagandy partii komunistycznych. Ten nurt odzwierciedlał się w malarstwie i rzeźbie bardzo ograniczoną tematyką przedstawiającą: przywódców, wizerunek pracy i życia ludu, a w architekturze siłę i potęgę państwa, zamiast piękna czy elegancji. Aby uzyskać punkt, nazwij ten kierunek w sztuce ZSRR, którego zabytkami są: rzeźba *Robotnik i kołchoźnica*, a także Pałac Kultury i Nauki w Warszawie.

ODPOWIEDŹ: SOCREALIZM

12. Ten zespół budynków jest jednym z najznakomitszych przykładów średniowiecznej architektury obronnej w Europie, a powstawał od 1280 roku do połowy XV wieku. Ta budowla była rezydencją wielkich mistrzów zakonu, a także królów Polski przez 325 lat i mieści się tuż przy rzece Nogat. Aby uzyskać punkt, nazwij ten zamek zakonu krzyżackiego na północy Polski, który w 1410 roku był oblegany przez Władysława Jagiełłę po bitwie pod Grunwaldem.

ODPOWIEDŹ: ZAMEK W MALBORKU

13. Ta budowla została zapoczątkowana przez Jerzego Waszyngtona, ale po pożarze w 1814 r. przeszła przebudowę i zyskała posąg Columbi. Budynek ten 11 września 2001 roku mógł być celem ataku porwanego przez terrorystów samolotu odbywającego lot United Airlines 93, jednak maszyna rozbiła się w Pensylwanii. Aby uzyskać punkt, nazwij tę siedzibę Kongresu Stanów Zjednoczonych, która położona jest na Wzgórzu Kapitolińskim.

ODPOWIEDŹ: KAPITOL

14. Ten program został opracowany na spotkaniu państw europejskich w roku 1947, a oficjalnie wszedł w życie 3 kwietnia 1948 r., po podpisaniu uchwały przez prezydenta Harry'ego Trumana. Plan ten miał obejmować pomoc od Stanów Zjednoczonych w postaci dostarczenia surowców mineralnych, żywności, a także kredytów oferowanych zniszczonym gospodarkom Europy Zachodniej, a nawet ZSRR i jego państwom satelitarnym. Aby uzyskać punkt, nazwij ten plan pomocy gospodarczej, którego nazwa pochodzi od nazwiska sekretarza stanu Stanów Zjednoczonych, generała George'a Marshalla.

ODPOWIEDŹ: PLAN MARSHALLA

15. Wyspa ta współcześnie należy do archipelagu Wysp Bahama, a w przeszłości była znana jako Watling. Ten teren, według niektórych historyków, pasuje do opisów Krzysztofa Kolumba z 12 października 1492 roku. Aby otrzymać punkt, nazwij tę pierwszą amerykańską wyspę, rzekomo odkrytą przez Kolumba, której alternatywną nazwą jest wyspa Świętego Zbawiciela.

ODPOWIEDŹ: SAN SALVADOR

16. Nauki tego człowieka zostały zawarte przez jego zwolenników w zbiorze zasad i praktyk, znanym jako *Dialogi*. Ten myśliciel był prawdopodobnie pierwszym zwolennikiem merytokracji politycznej oraz uważał, że podstawowymi cnotami są: humanitaryzm, praworządność, poprawność, mądrość i lojalność. Aby otrzymać punkt, nazwij tego azjatyckiego filozofa starożytności, którego doktryna zwana jest konfucjanizmem.

ODPOWIEDŹ: KONFUCJUSZ

17. Ten obszar do 1947 roku wchodził w skład brytyjskiej kolonii i składał się z wielokulturowych regionów. Przywódcą tych terenów był Maharadża Hari Singh, który pragnął zachować ich niepodległość, jednak w 1947 roku, między innymi w wyniku kontrowersji o *Dokument Akcesji*, wybuchła o nie wojna. Aby otrzymać punkt, nazwij ten graniczny region, o który Indie i Pakistan stoczyły już trzy wojny, w tym ostatnią zakończoną wygraną Indii i uznaniem niepodległości Bangladeszu.

ODPOWIEDŹ: KASZMIR

18. Ta XIX-wieczna powieść nosi tytuł „Biedni”. Autor tej książki nie zgodził się na publikację jej fragmentów przed premierą. Książka ta została przetłumaczona na 21 języków z oryginalnego francuskiego i doczekała się adaptacji filmowych, telewizyjnych, a także musicalowych. Aby otrzymać punkt, nazwij tę historię odkupienia Jeana Valjeana w rewolucyjnej Francji, autorstwa Victora Hugo.

ODPOWIEDŹ: NĘDZNICY / LES MISÉRABLES

19. Autor tego dokumentu jest przedstawiony na jednym z 23 marmurowych portretów reliefowych nad drzwiami galerii Izby Stanów Zjednoczonych. Tekst ten jest zbiorem 282 ustaw, który jako jeden z najwcześniejszych zawierał zasadę domniemania niewinności i wykorzystania dowodów na poparcie sprawy. Aby otrzymać punkt, nazwij ten najstarszy zachowany kodeks z okresu starobabilońskiego.

ODPOWIEDŹ: KODEKS HAMMURABIEGO

20. To imperium było jednym z najpotężniejszych i najbardziej złożonych w starożytności, jednak ostatecznie zostało podbite przez Aleksandra Wielkiego. To państwo często postrzegane jest jako „ten zły”, chociaż okazywało miłosierdzie i praktykowało religijną oraz kulturową tolerancję wobec podbitych ludów, szczególnie pod rządami Cyrusa Wielkiego. Aby otrzymać punkt, nazwij tę krainę, której centrum znajdowało się na terenie dzisiejszego Iranu, a jej ceremonialną stolicą było Persepolis.

ODPOWIEDŹ: PERSJA

21. Ten przywódca kontrolował XVI-wieczne imperium, którego liczebność szacuje się na około sześć milionów ludzi. Stolica, którą rządził ten władca, była utrzymywana przez zaawansowaną akwakulturę oraz znajdował się w niej słynny „Balowy Dwór”. Aby otrzymać punkt, nazwij tego przywódcę, który ostatecznie stracił swoje imperium na rzecz Hernana Cortesa, kończąc rządy Azteków w Ameryce.

ODPOWIEDŹ: MONTEZUMA

22. Ten Polski władca uznawany jest za jednego z najaktywniejszych, między innymi ze względu na wzmocnienie znaczenia sejmu i sejmików za jego panowania. Ten król reprezentował dynastię Jagiellonów i umocnił jej pozycję w Europie. Aby otrzymać punkt, nazwij tego króla Polski i wielkiego księcia litewskiego, który odzyskał dla Polski Pomorze Gdańskie po pokonaniu zakonu krzyżackiego w wojnie trzynastoletniej.

ODPOWIEDŹ: KAZIMIERZ IV JAGIELLOŃCZYK / KAZIMIERZ JAGIELLOŃCZYK

23. Ten przewrót doprowadził do śmierci prawie 400 osób, a za jeden z jego powodów uznaje się pogarszającą się sytuację międzynarodową Polski po podpisaniu traktatów w Locarno i w Berlinie. Ten pucz doprowadził do przejścia na 13 lat władzy przez zwolenników autorytaryzmu oraz do ustąpienia Stanisława Wojciechowskiego ze stanowiska prezydenta i Wincentego Witosa z funkcji premiera. Aby uzyskać punkt, nazwij ten wiosenny zbrojny zamach stanu, którego konsekwencją było przejście władzy przez sanację, z Józefem Piłsudskim na czele.

ODPOWIEDŹ: ZAMACH MAJOWY / PRZEWROT MAJOWY / PUCZ MAJOWY

24. Ta organizacja stanowiła integralny składnik sił zbrojnych we Włoszech i brała udział w walkach podczas kampanii w Abisynii, hiszpańskiej wojny domowej i II wojny światowej. Ta frakcja paramilitarna została utworzona w 1923 roku i była ważnym elementem tak zwanego *Marszu na Rzym*, w wyniku którego władzę przejął Benito Mussolini. Aby otrzymać punkt, nazwij tę faszystowską milicję, której nazwa pochodzi od koloru koszul jej członków.

ODPOWIEDŹ: CZARNE KOSZULE

25. Ten bunt spowodowany był nieprzestrzeganiem przez carów postanowień konstytucji Królestwa Polskiego po kongresie wiedeńskim, objawiającym się między innymi zniesieniem wolności prasy. Po stłumieniu tego zrywu car Mikołaj I Romanow wypowiedział słowa: „Nie wiem, czy będzie jeszcze kiedy jaka Polska, ale tego jestem pewien, że nie będzie już Polaków”. Aby otrzymać punkt, nazwij to powstanie przeciw Imperium Rosyjskiemu, któremu od listopada 1830 roku dowodził Józef Chłopicki.

ODPOWIEDŹ: POWSTANIE LISTOPADOWE

26. Imperium to powstało, gdy małe księstwo wewnątrz terytorium Turków Seldżuckich ogłosiło swoją niepodległość. Szczyt potęgi tego państwa przypadł na połowę XVI wieku pod rządami Sulejmana Wspaniałego. Aby otrzymać punkt, nazwij to państwo, które w XIX wieku stało się znane jako „Chory człowiek Europy”, a rozpadło się w 1922 r. po klęsce w I wojnie światowej.

ODPOWIEDŹ: IMPERIUM OSMAŃSKIE

27. System ten był stosowany w kraju pierwotnie skolonizowanym przez Holendrów, których potomkowie nazywani byli Boerami. System ten utrzymywał bogactwo kraju, pochodzące z wydobycia złota, w rękach białej ludności. Aby otrzymać punkt, nazwij ten system, który został zniesiony pod wpływem międzynarodowej presji i przywództwa Nelsona Mandeli, późniejszego prezydenta RPA.

ODPOWIEDŹ: APARTHEID

28. Ten oddział został utworzony w wyniku działań operacji Compass, rozpoczętej w grudniu 1940 roku. Na czele tego korpusu wspomagającego siły włoskie stanął generał Erwin Rommel. Aby otrzymać punkt, nazwij ten nazistowski korpus ekspedycyjny, który utworzono w 1941 roku na polecenie Hitlera i którego działanie w Afryce Północnej powiązane jest z jego nazwą.

ODPOWIEDŹ: AFRIKAKORPS / DEUTSCHES AFRIKAKORPS

29. Ten człowiek był politykiem, dowódcą wojskowym i kapłanem, ale znany jest przede wszystkim jako tragiczny, ponieważ 18 razy otrzymał pierwsze miejsce na Wielkich Dionizjach. Temu pisarzowi zawdzięczamy zerwanie z klasyczną konwencją trylogii tragediowej, wprowadzenie trzeciego aktora do sceny i monologów. Aby uzyskać punkt, nazwij tego największego, obok Ajschylosa i Eurypidesa, greckiego tragicznego, który stworzył *Antygonę* i *Króla Edypa*.

ODPOWIEDŹ: SOFOKLES

30. Ten przywódca po szkoleniu na nauczyciela wyjechał do stolicy swojego kraju, aby pracować w bibliotece uniwersyteckiej, gdzie zaczął rozwijać swoją filozofię, która doprowadziła do rewolucji w 1927 roku. Ten wódz poprowadził swoją armię w słynnym *Długim Marszu*, a jego późniejszy program reform znany jest jako „wielki skok naprzód”. Aby otrzymać punkt, nazwij tego autora *Małej Czerwonej Książeczki*, który był również pierwszym przewodniczącym Komunistycznej Partii Chin.

ODPOWIEDŹ: MAO ZEDONG / MAO TSE TUNG